

Анықтама

2023 - 2024 оқу жылында **“Мектеп театры”** жобасының жұмыс жоспары аясында театр үйірмесіне қатысатын оқушыларына қаламыздағы театрлардың жұмыстарымен таныстыру шарасы ұйымдастырылды. А.Тоқмағанбетов театрына барып, **«Жастар»** театрының артистерімен кездесті. Оқушылар театр жұмысымен танысу арқылы мәдениетке жақындап, өнердің ерекше түрлерін түсіну мүмкіндігіне ие болды. Олар театрдың сахна сыртындағы жұмыстарды, актерлік шеберлік пен шығармашылық үдерістерді зерттеп, көркемөнердің маңызын жақсырақ ұғына алды. Театр жұмысымен танысу оқушылардың эстетикалық талғамын дамытуға, сахналық өнерге деген қызығушылықтарын арттыруға көмектеседі.

Анықтама

«МЕКТЕП-ТЕАТР» ЖОБАСЫ КЕЗЕКТІ ҚОЙЫЛЫМЫМЕН

Театр – халықты эстетикалық адамгершілік пен ізгілікке тәрбиелеудің құралы. Сондықтан

өскелең ұрпақтың арасында өнердің осы бір түрін дамыту өте маңызды. Осы тұста

№39 «Қызылөзек» орта мектебінде Бастауыш сыныптар бірлестігінің ұйымдастыруымен **"Мектеп - театр"** жобасы аясында **"Жалқау бала"** тақырыбында ертегі қойылымы өтті.

Мақсаты : оқушылардың шығармашылығын дамыту, балалардың бойына рухани қазынаны сіңіру және елжандылыққа, адамгершілікке тәрбиелеу, баланың сөйлеу мәнерін жақсарту, көпшілік алдында өзін ұстай білу, жан-жақты дамуына ықпал жасау. Қазақ халқының ертегілері арқылы ертегіге деген қызығушылықтарын, ой - қиялдарын дамыту. Ертегілер арқылы мейірімділікке, жақсылыққа тәрбиелеу.

Көрермендер қойылымды тамашалап, ерекше сезімде қалды. Мектеп директоры Байжанов Жасұлан Махмутұлы бүгінгі шараға белсене қатысып, керемет қойылым қойған оқушыларға және ұйымдастыршыларға өз алғысын білдірді

Анықтама

ХАЛҚЫМ ДЕП СОҚҚАН ЖҮРЕГІ "АҚБІЛЕК" РОМАНЫНЫҢ ЖЕЛІСІНДЕ САХНАЛЫҚ ҚОЙЫЛЫМ "МЕКТЕП ТЕАТРЫ"ЖОБАСЫ АЯСЫНДА

№39 «Қызылөзек» орта мектебінде "Мектеп театры"жобасы аясында қазақтың көрнекті жазушысы, драматург Жүсіпбек Аймауытовтың туғанына - 135 жыл толуына орай «Ақбілек» романының желісі бойынша сахналық қойылым көрсетілді.

Мақсаты: қазақтың асыл перзенті, Алаштың айбынды тұлғасы, көрнекті жазушы, ақын Жүсіпбек Аймауытовтың өмір жолы мен шығармашылығымен таныстыру, туған халқына, оның әдебиетіне, мәдениетіне сіңірген еңбегін танып - білуге үйрету. Қазақ әдебиетінің құнды мұраларын ел арасында насихаттауды көздейтін, театр арқылы көркем шығарманың оқырмандар жүрегінен жол табуына ықпал ету.

"Ақбілек" романы бір ғана қазақ қызының күрделі тағдыры негізінде әлеуметтік төңкерістер тұсындағы қазақ ауылын суреттеген алғашқы эпикалық роман. Ақбілектің басынан өткен оқиғалар арқылы жазушы сол бір қиын- қыстау кезіндегі қазақ аулының өмір шындығын, адамдардың түрлі тағдырын кеңінен бейнелейді.

Оқушылар Жүсіпбек Аймауытовтың қаламынан туған шығарманың оқиға желісі мен кейіпкерлер жүйесін ашып, Ақбілектің басынан өткерген барлық қиындықтарын сахна тілінде жеткізе білді. Романдағы жағымсыз кейіпкерлердің озбыр әрекетін көрсетуде жоғары шеберлік көрсетіп, көрермендер көңілінен шықты.

Анықтама

"Театр және біз" атты блиц-турнир — бұл театр өнеріне деген қызығушылықты арттыратын және оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамытуға бағытталған қызықты іс-шара. Блиц-турнирде қатысушылар театр тарихы, қойылымдар, атақты режиссерлер мен актерлер туралы сұрақтарға жылдам жауап берді. Блиц-турнир форматында өткен жарыс ойын түрінде өтіп, балалардың театр туралы білімдерін кеңейтіп, олардың есте сақтау және ойлау қабілеттерін жақсартады. Сонымен қатар, бұл шара командалық жұмыс пен жарыс рухын дамытып, театрға деген сүйіспеншілікті нығайтуға ықпал етеді.

Анықтама

«Мектеп театры» жобасының жартыжылдық есебі – оқушылардың шығармашылық белсенділігін, театрлық іс-шаралардың нәтижелерін және жобаның жалпы жетістіктерін қорытындылайтын маңызды құжат. «Мектеп театры» жобасының жетекшісі Сержан Бозымбайұлы бұл есепте театр жобасы аясында өткізілген іс-шаралар, қойылымдар мен байқаулар туралы ақпарат, сондай-ақ оқушылардың қатысу белсенділігі мен жетістіктері мәліметтермен таныстырды.

Есеп беру барысында:

- **«Мектеп театры» жобасының** мақсаттары мен міндеттері: Театр жобасының негізгі мақсаттары мен оған қол жеткізу үшін қойылған міндеттер туралы қысқаша шолу жасалды;
- **Өткізілген іс-шаралар:** жартыжылдық ішінде ұйымдастырылған қойылымдар, көркемдік байқаулар, актерлік шеберлік бойынша сабақтар мен мастер-класстар тізімі көпшілік назарына ұсынылды;
- **Қатысушылар:** Оқушылар мен мұғалімдердің жобадағы белсенділігі, олардың театр қойылымдарына қатысу деңгейі, қойылған рөлдері және жетістіктері талқыланды;
- **Қойылымдар:** Әрбір қойылған қойылым туралы мәлімет, оның қысқаша мазмұны, рөлдерге тағайындалған актерлер, дайындық және қойылым үдерісі туралы ақпарат берілді;
- **Жетістіктер:** Байқаулар мен фестивальдерде мектеп театрының жеткен жетістіктері, марапаттар мен жүлделер жайлы ақпарат берілді.

Бұл есеп мектеп басшылығы мен ата-аналарға мектеп театрының жетістіктерін көрсетіп, жобаны одан әрі дамытуға мүмкіндік береді.

Анықтама

«Үздік актер» байқауы – мектеп театрында дарынды актерлерді анықтауға және олардың шеберліктерін дамытуға бағытталған шығармашылық сайыс. Бұл байқауда қатысушыларға белгілі бір рөлді сомдау, сахналық шеберлікті көрсету, эмоцияларды жеткізу қабілеті, импровизация жасау сынды өнер түрлерін көрсетуге мүмкіндік берілді.

Байқаудың басты мақсаты – оқушылардың дарындылығын шыңдау, кәсіби деңгейін арттыру және олардың жаңа қырларын ашу. Әдетте, байқауға қазылар алқасы баға беріп, үздік актерлерге арнайы марапаттар табысталды. Бұл іс-шара жас таланттардың танылуына, театр өнеріне деген қызығушылықтың артуына және оқушылардың өзара тәжірибе алмасуына ықпал етеді.

Анықтама

№39 «Қызылөзек» орта мектебінде 2024 жылдың 6 наурыз күні «Бастауыш – білім бастауы» апталығының жоспарына сәйкес «МЕКТЕП ТЕАТРЫ» жобасы аясында бастауыш сынып оқушыларының ұйымдастырумен «Қызыл телпек» ертегісінен сахналық қойылым қойылды. Бұл шараның негізгі мақсаты оқушылардың талантын ашу, оқыған ертегілерінің кейіпкерлерін сомдап, театр өнері мен кітап оқуға деген қызығушылықтарын арттыру. Ертегі кейіпкерлерін сомдау арқылы шығармашылық қабілеттері мен ақыл-ойын дамыту, достыққа, ауызбіршілікпен топта жұмыс жасауға дағдыланады. Ұйымдастырушылар: Ж.Джакипова, Н.Қайырбекова.

Анықтама

Мектебімізде «Мектеп театры» жобасының жоспарына сәйкес ақпан айында "Мен және менің отбасым" тақырыбында бейнеролик байқауы өтті. Бейнеролик — отбасының құндылықтарын, дәстүрлерін және жақындар арасындағы қарым-қатынастарды көрсететін әсерлі және мазмұнды жоба.

Бейнеролик отбасылық құндылықтарды сахналық қойылым арқылы көрсетуге бағытталды.

Бейнероликке қойылған талаптар:

Бейнероликтің мазмұны мен құрылымы:

1. Кіріспе: Қойылымның тақырыбын таныстырып, отбасылық құндылықтардың мәні мен маңызын қысқаша сипаттайтын мәтін немесе диктор дауысы арқылы хабарлау.
2. Оқиға желісі: Қойылым отбасы мүшелерінің күнделікті өмірі, қиындықтары мен қуаныштары, бір-біріне деген қолдауы мен махаббаты туралы болмақ. Әр түрлі отбасылық жағдайларды сахнада ойнап көрсетуге болады:
  - Балалардың ата-аналарына деген құрметі;
  - Ата-ана мен балалардың қарым-қатынасы;
  - Отбасылық дәстүрлер, бірге өткізілген уақыт;
  - Қиын кезеңдерде отбасының қолдауы.
3. Эмоция мен актерлік ойын: Қатысушылардың актерлік шеберлігі отбасы мүшелерінің бір-біріне деген сезімдерін жеткізу үшін маңызды. Эмоцияларға бай көріністер қойылымды әсерлі етіп көрсетеді.
4. Музыка мен дыбыстық эффектілер: Қойылымды қолдаушы фондық музыка мен эмоцияны күшейтетін дыбыстық эффектілер бейнероликке тереңдік береді.
5. Қорытынды: Қойылым отбасындағы бірліктің, түсіністік пен махаббаттың маңыздылығын көрсетумен аяқталады. Соңында, отбасылық қарым-қатынастың құндылығы мен маңыздылығы туралы түйін жасалады.

Техникалық жақтары:

- Видео ұзақтығы: 5-10 минут аралығында, әрбір сахна немесе жағдай қысқаша, бірақ мазмұнды етіп қойылуы.
- Монтаж: Оқиғаларды бірізділікпен көрсету үшін бейнемонтаж қолданылады, сонымен қатар дыбыстық эффектілер мен арнайы визуал эффектілер қосуға болады.
- Түсірілім орны: Бейнероликті мектеп сахнасында немесе үйде, отбасының шынайы атмосферасын көрсету үшін түсіруге болады.

Бұл бейнеролик көрермендерге отбасының маңызды рөлін сезінуге мүмкіндік беріп, әр адамның отбасына деген махаббатын арттыратын ерекше туынды болмақ.

Осы орайда, "Мектеп-театр" жобасы аясында

9"А" сынып оқушыларының әсерлі бейнеролигін назарларыңызға ұсынамыз.

Жетекшісі: Абилова Айнұр

Көпті көрген асыл қарттарымыз бақытты күн кешіп, қай кезде де халқына - сүйеу, жұртына қамқор боп, жүздерінен қуаныш пен күлкі кетпей, балалары мен немерелерінің қызығын көріп, аман-сау жүргей.

Анықтама

"Менің қиялымдағы мектеп театры" атты курс сабақтары оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамытып, театр әлемін тереңірек түсінуге мүмкіндік беретін арнайы бағдарлама. Бұл курста оқушылар актерлік шеберлікті меңгеріп, сахналық өнердің әртүрлі аспектілерімен танысады. Сабақтар балалардың қиялын кеңейтіп, өзін-өзі тануға және шығармашылық қабілеттерін ашуға бағытталады.

Курстың сабақтары:

1. Театр әлеміне кіріспе

- Мақсаты: Театр тарихымен таныстыру, театр түрлерін түсіндіру (драма, комедия, трагедия, мюзикл).

- Мазмұны: Театрдың шығу тарихы, әлемдегі танымал театрлар, сахна түрлері және олардың ерекшеліктері.

2. Актерлік шеберлік негіздері

- Мақсаты: Актерлік өнердің негіздерін меңгеру, эмоцияны дұрыс жеткізу және рөлге кіру қабілетін дамыту.

- Мазмұны: Денені босату, дауыс жаттығулары, импровизация және серіктеспен жұмыс істеу техникасы.

3. Сахналық қозғалыс және пластика

- Мақсаты: Сахнада қозғалу мәдениетін дамыту, дене тілі арқылы кейіпкердің эмоциясын жеткізу.

- Мазмұны: Денені бақылау жаттығулары, сахналық қозғалыс, пластикалық этюдтер.

4. Дикция және дауыс қою

- Мақсаты: Анық және мәнерлі сөйлеу, дауыс күшін дұрыс пайдалану.

- Мазмұны: Дикциялық жаттығулар, тыныс алу техникасы, сөздерді дұрыс айту және рөлді дауыс арқылы жеткізу.

5. Сценариймен жұмыс

- Мақсаты: Сценарийді талдау және оны сахналық қойылымға айналдыру.

- Мазмұны: Сценарий оқу, кейіпкерлерді талдау, сюжет құрылымын түсіну, диалогты сахнаға шығару.

6. Импровизация және қиялды дамыту

- Мақсаты: Оқушылардың ойлау қабілеті мен қиялын дамыту, сахнада импровизация жасау дағдыларын қалыптастыру.

- Мазмұны: Шығармашылық этюдтер, күтпеген жағдайларға жауап беру және серіктеспен импровизация жасау жаттығулары.

7. Режиссура негіздері

- Мақсаты: Театр қойылымын ұйымдастырудың негізгі принциптерімен танысу, режиссердің рөлі мен міндеттері.

- Мазмұны: Спектакльді сахналау, сценография мен костюмдерді таңдау, актерлермен жұмыс істеу.

8. Сахналық өнердің техникалық аспектілері

- Мақсаты: Декорация, жарық пен дыбысты қою арқылы сахналық көріністі толықтыру.

- Мазмұны: Сахнаны жарықтандыру, дыбыстық эффектілер, костюмдер мен декорацияларды пайдалану.

9. Қойылым дайындау және көрсету

- Мақсаты: Театр қойылымын толықтай дайындап, көрермендерге көрсету.

- Мазмұны: Барлық алынған білімді бір қойылымға біріктіру, қойылымға дайындық және финалдық көрсетілім.

10. Өзін-өзі бағалау және кері байланыс

- Мақсаты: Қойылым нәтижелерін талдау, әр оқушының рөлдегі жетістіктері мен кемшіліктерін анықтау.

- Мазмұны: Көрермендер мен ұстаздардың пікірін тыңдау, қойылымнан алған сабақтарды талдау.

Қорытынды

Бұл курс оқушыларға театр өнерінің әр түрлі қырларын үйренуге, шығармашылық қабілеттерін ашуға және сахнада өзін еркін ұстауға көмектеседі. Сабақтар қызықты әрі танымдық болуы үшін әрбір тақырып интерактивті түрде өткізілді, бұл балаларға өздерін актер, режиссер немесе сценарист ретінде сынап көруге мүмкіндік береді.

Анықтама

"Театр – мәдениет ошағы" атты кездесу кеші театрдың қоғамдағы маңызын талқылап, өнерге деген қызығушылықты арттыруға бағытталған мәдени іс-шара. Кеште театрға қатысты түрлі тақырыптар қозғалып, қатысушылар театр әлемімен жақынырақ танысуға мүмкіндік алды. Іс-шараның форматы әңгімелесу, пікір алмасу, театрландырылған көріністер мен шығармашылық қойылымдарды қамтыды.

- Мәдени ағарту: Қатысушылар театрдың тарихы, оның маңыздылығы және қазіргі жағдайы туралы білім алады.
- Шығармашылық шабыт: Театр актерлері мен режиссерлердің тәжірибесі шығармашыл адамдарға шабыт береді.
- Қоғамдық диалог: Театрға деген қоғамдық пікір қалыптасып, мәдениет пен өнер туралы қызықты сұхбаттар орын алады.

Кездесу кешінің бағдарламасы:

✓ Кіріспе бөлім: Театрдың мәдениеттегі рөлі

- Кешті ұйымдастырушы немесе театр маманы театрдың мәдениет ошағы ретіндегі маңыздылығын таныстырды. Бұл бөлімде театрдың қоғамға әсері, рухани және эстетикалық тәрбиедегі рөлі туралы әңгіме өрбіді.

✓ Театр тарихы мен оның дамуы

- Кеш қонақтары театр өнерінің тарихына шолу жасап, оның даму кезеңдерімен, танымал қойылымдармен және ұлы актерлермен танысты. Бұл бөлімде интерактивті презентациялар немесе деректі фильмдер көрсетілді.

✓ Театр актерлерімен сұхбат

- Кездесу кешіне қаламызда танымал театр актерлері немесе режиссерлер шақырылып, олар өздерінің тәжірибелерімен, өнер жолындағы қызықты оқиғаларымен бөлісті. Қатысушылар актерлік шеберлік, сахнадағы қиындықтар мен жетістіктер туралы сұрақтар қойды.

✓ Шағын театрландырылған көрініс

- Шара барысында шағын сахналық қойылым көрсетілді. Бұл көріністе театр өнерінің мәнерлілігі мен эмоциялық күші көрерменге тікелей әсер етеді. Оқушылар немесе кәсіби актерлер өз өнерлерін ортаға салды.

✓ Дискуссия және пікір алмасу

- Кездесу соңында ашық дискуссия өткізіліп, көрермендер театр өнері туралы өз ойларын бөлісті. Театрдың қоғамдағы орны, оның қазіргі

жағдайы және болашақтағы даму жолдары туралы пікір алмасу ұйымдастырылды.

✓ **Қорытынды бөлім: Театрға деген махаббат**

- Шараның соңында театрдың өнер әлеміндегі ерекше орны туралы түйін жасалып, қатысушыларды театрға шақыратын немесе мәдени шараларға белсенді қатысуға ынталандыратын мотивациялық сөздер айтылды.

Мұндай кеш көрермендерге театрдың мәдениеттегі рөлін түсінуге және осы өнерге жақындауға мүмкіндік береді.

Анықтама

№39 “Қызылөзек» орта мектебінің «Мектеп театры» жобасы туралы жылдық есеп

1. Жобаның мақсаты:

Мектеп театр жобасының негізгі мақсаты – оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамыту, өзін-өзі таныту мүмкіндігін беру және эстетикалық тәрбие қалыптастыру. Театр өнері арқылы оқушыларды мәдениетке баулып, олардың өздеріне деген сенімділігін арттыруға бағытталған.

2. Жобаның негізгі бағыттары:

Театр өнері бойынша сабақтар мен шеберлік сыныптары;
Драматургия бойынша шығармашылық жұмыстар (оқушылар өз сценарийлерін **жазады**);
Қойылымдар мен спектакльдер дайындау және сахналандыру;
Актерлік шеберлік, сценография, режиссура негіздері бойынша тренингтер;
Қалалық және аймақтық театр байқауларына қатысу.

3. Жылдық жұмыс жоспары:

Жыл бойы келесі іс-шаралар мен жобалар жүзеге асырылды:

Қыркүйек-қазан: Үйірмеге оқушыларды қабылдау, кастинг жүргізу және алғашқы дайындық сабақтары.

Қараша: Актерлік шеберлік бойынша шеберлік сыныптары, «Импровизация және диалог» тренингтері өтті.

Желтоқсан: «Жаңа жылдық қойылым» атты спектакльдің дайындықтары мен сахналануы, ата-аналар мен мектеп ұжымы үшін көрсетілім.

Қаңтар-ақпан: Оқушылардың өз сценарийлерін жазу бойынша шеберлік сыныптары.

Драматургияны түсіну мақсатында қойылымды талдау жұмыстары жүргізілді.

Наурыз: «Көктемгі шығармашылық фестиваль» байқауына дайындық, байқауға қатысу және жүлделі орынға ие болу.

Сәуір-мамыр: Жылдық қорытынды қойылымды дайындау және сахналау. Спектакль мектеп ұжымы және ата-аналар үшін арнайы көрсетілді.

4. Қол жеткізілген нәтижелер:

Оқушылардың сахналық өнерге деген қызығушылығы артты.

10 оқушы актерлік шеберлікке ерекше қабілеттерін көрсетті, 3 оқушы жазушы ретінде өздерін танытты.

Жобаға қатысқан оқушылардың өзін-өзі бағалауы жақсарды, олар өздеріне деген сенімділік көрсетті.

Спектакльдер мен театрландырылған көріністерге ата-аналар мен мектеп ұжымы жоғары баға берді.

Жобаның қорытындысы ретінде мектеп ұжымы атынан алғыс хаттар мен грамоталар берілді.

5. Қорытынды:

Мектеп театр жобасы өз мақсатына жетті деп айтуға болады. Оқушылар театр өнері арқылы шығармашылық қабілеттерін дамытып, өзін-өзі танытуға мүмкіндік алды. Жоба барысында көптеген маңызды дағдылар меңгерілді: сахнада өзін ұстау, командада жұмыс істеу, шығармашылық ойлау қабілеттері. Алдағы оқу жылында жобаны одан әрі жетілдіру және жаңа бағыттар қосу жоспарланып отыр.